

Zijn tankstation is tot monument verklaard, maar hij is er niet blij mee

Maurice Witvoet verkoopt er geen liter benzine extra door.
Integendeel

ARTIKEL Zijn tankstation is een parel, dat weet Maurice Witvoet ook. Maar dat het tot monument is verklaard, vindt hij een drama. Want alles moet bij het oude blijven. 'Dit voelt als Rusland.'

Door: Mac van Dinther 18 augustus 2017, 02:00

Blijf op de hoogte

Iedere dag rond lunchtijd het belangrijkste nieuws van de ochtend, de mooiste fotografie en het gesprek van de dag? Schrijf u in voor onze gratis nieuwsbrief.

Een blikvanger kun je tankstation Witvoet in Glanerbrug wel noemen. Met zijn ronde ramen en typisch gehoekte spierwitte gevel is het een opvallende verschijning in de winkelstraat van dit dorp op de grens met Duitsland bij Enschede. Maar een monument?

Daar zijn veel klanten ook verbaasd over, zegt Maurice Witvoet (45) in zijn winkeltje achter het tankstation waar de rekken vol liggen met pakken koffie. Die is in Nederland goedkoper dan in Duitsland. 'Bij monumenten denken mensen aan kastelen of kerken.' Niet aan een oude bezinepomp. Maar toch is het zo.

Tankstation Witvoet is door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed aangewezen tot rijksmonument als typisch voorbeeld van een naoorlogse bezinepomp in Amerikaanse stijl. In 1961 gebouwd door architect Sybolt van Ravesteyn, die ook Diergaarde Blijdorp tekende. Een zeldzaam gaaf bewaard gebleven 'symbool van de opmars van het gemotoriseerde verkeer na de oorlog', aldus het beoordelingsrapport.

Veertig jaar betaal je de hypotheek, komt er een mannetje langs dat jouw pand op een lijst zet en op het eind heb je er

niks meer over te zeggen

Maurice Witvoet

Dat klinkt prachtig. Maar hij verkoopt er geen liter benzine extra door, moppert Witvoet. Integendeel. 'Veertig jaar betaal je de hypotheek, komt er een mannetje langs dat jouw pand op een lijst zet en op het eind heb je er niks meer over te zeggen.'

Witvoet staat niet alleen, het komt elk jaar wel een paar keer voor dat eigenaren protesteren dat hun bezit tot monument wordt verklaard. Villa-bewoners bijvoorbeeld die vrezen dat de verkoopwaarde van hun huis daalt als het een monument is, kerkbesturen die het onderhoud aan een monumentale kerk niet kunnen betalen of ondernemers die zich net als Withuis beknot voelen in hun mogelijkheden.

Tekst gaat verder na de foto.

Tankstation aan de Turfsingel in Groningen. ©

Niks laadpaal

Witvoet groeide op in het woonhuis achter het tankstation dat zijn vader eind jaren zeventig kocht. Dat was nog vóór de snelweg er lag en de Gronausestraat een belangrijkste verbindingsweg met Duitsland was. 'Toen stonden ze in de rij om te tanken.' Inmiddels is dat allang niet meer zo.

Om zijn zaak draaiende te houden heeft Witvoet weleens overwogen om een wasstraat aan te bouwen. Een deel van de gevel zou daarvoor sneuvelen. Kan niet, mag niet. Of stel dat hij de benzinepomp wil weghalen en vervangen door elektrische laadpalen. Helaas: ook de pompinstallatie valt onder het monument. 'Dat is toch raar. Dat voelt als Rusland.'

Witvoet heeft bezwaar aangetekend tegen het plaatsen van zijn tankstation op de monumentenlijst. Die procedure is inmiddels gevorderd tot de Raad van State. De meesten die hem daarin vooraf zijn gegaan hebben bakzeil gehaald.

Zo ook de Amsterdamse vastgoedhandelaar Hemmie Kerklingh die de beslissing van het stadsdeelbestuur Nieuw-West aanvocht om de oude Caltex-garage aan de Johan Huizingalaan op de monumentenlijst te zetten.

'Door iets tot monument te verklaren, bevriezen ze de situatie', zegt Kerklingh. 'Je kunt er niks anders meer mee.' Kerklingh claimt dat hij ruim drie ton verlies lijdt omdat het pand als

monument minder waard is. De Raad van State vond dat hij dat niet hard kon maken. 'Je wint het nooit van die gasten', zegt Kerklingh. In de garage zit nu een sportschool.

Tekst gaat verder na de foto.

Tankstation De Fakkel in Den Bosch. ©

Het is moeilijk om als eigenaar van een pand de monumentenstatus aan te vechten, beaamt Simon Olierook van advocatenkantoor De Clercq in Leiden die partijen heeft bijgestaan in dit soort zaken. 'Dat lukt alleen in uitzonderlijke gevallen. Bijvoorbeeld als je kunt aantonen dat het onderzoek niet deugt. Of als het onderhoud echt niet te betalen is.'

Het mag dan een hele eer zijn om een monument te bezitten, als eigenaar word je wel beperkt in je mogelijkheden, zegt Olierook. 'Je mag niets aan het pand wijzigen zonder vergunning. Het is een vergaande manier van overheidsinmenging.'

Nationaal belang

Nederland kent ruim 61 duizend rijks- en bijna 55 duizend gemeentelijke monumenten. In het monumentenbeleid staat het nationaal belang voorop, zegt Jan van 't Hof, hoofd regio Noord-Oost van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 'Wij kijken wat voor gebouwen van belang zijn om door te geven aan volgende generaties.'

In principe kan iedereen een monument aanmelden. In de praktijk zijn het vaak historische verenigingen of geïnteresseerde burgers die dat doen. Aanmeldingen worden beoordeeld door de Rijksdienst die ook zelf verkenningen uitvoert. Zo loopt er nu een onderzoek naar historisch erfgoed uit 'Post 65', de periode na de wederopbouw.

Met het plaatsen van gebouwen op de monumentenlijst wordt volgens Van 't Hof zuinig omgesprongen. 'De afgelopen zeven tot acht jaar zijn er maar tweehonderd objecten bijgekomen.' De meeste eigenaren zijn juist vereerd als hun pand tot monument wordt verklaard, benadrukt Van 't Hof. 'We worden bijna wekelijks gebeld door mensen die hun pand op de monumentenlijst willen krijgen.'

'Nu en dan' maakt er wel eens iemand bezwaar. 'Daar hebben wij uiteraard begrip voor. Wij hebben er geen belang bij als de eigenaar van een rijksmonument zich er niet senang bij voelt.' Als een eigenaar aanpassingen wil verrichten, kan daar volgens Van 't Hof altijd over worden overlegd. 'Meestal komen we daar wel uit.'

Tekst gaat verder na de foto.

Tankstation Witvoet. © Marcel van den Bergh

Een van de zeldzame gevallen waarin een beroep wel succes had was van de Christus Koningkerk in Heerlen. Het kerkbestuur zag geen mogelijkheid de leegstaande kerk als monument een andere bestemming te geven. De gemeente Heerlen heeft het pand gekocht en vestigt er het gemeentearchief in.

Voor leegstaande kerken is een apart programma opgezet: de Agenda Toekomst Religieus Erfgoed. Dat heeft tot doel nieuwe bestemmingen te zoeken voor oude kerken. De Rijksdienst kan subsidie verlenen voor onderhoud en restauratie. Maar de dienst geeft geen financiële bijdrage aan de exploitatie van een monument. Dat is een taak van de eigenaar.

Een financieel steuntje in de rug zou Witvoet goed kunnen gebruiken. Nog liever zou hij hebben dat de accijns op benzine wordt verlaagd. Sinds de laatste accijnsverhoging in 2013 is de benzine in Duitsland 16 cent goedkoper. 'Ik zit driehonderd meter van de grens. Dan weet je het wel.'

Veel hoop dat de Raad van State wel gevoelig is voor zijn argumenten heeft Witvoet niet. 'Je kunt van alles inbrengen, maar je krijgt toch geen gelijk. Misschien moet ik een slagboom voor de deur zetten en entree vragen.'